

Svenskfinlands funkishistoria

Av de centrala personerna i Finlands funkishistoria var ett stort antal finlandssvenskar. En av dem var Aurora Karamzin. Med Ryssland och Tyskland som förebild grundade hon Helsingfors Diakonissanstalt 1867.

Tanken med anstalten som 1897 försågs med ett eget sjukhus, kyrka och internat (Rinnehemmet) var att vårda sjuka och utbilda diakonissor som kunde hjälpa fattiga och utsatta barn.

Aurora, född Stenvall, var gift med statsrådet Paul Demidoff som ansågs vara Rysslands rikaste man. Efter makens död gifte hon om sig med Andrei Karamzin. En annan av funkishistoriens pionjärer var folkskollärarinnan Vera Hjelt som avlade sin slöjdläroexamen 1883 innan hon med en skola i Danmark som förebild grundade "Pedagogiska slöjdsolan". Tillsammans med sin sambo Fanny

Tavaststjerna ställde slöjdskolan ut ett urval modeller och arbeten kompletterades med fotografier som hade tillverkats av de danska barnen. Utställningen ledde till att "Föreningen för lyttas bistånd" grundades 1890 i Berghäll. Eftersom föreningens ändamål var "att söka bibringa kroppsligt lytta personer undervisning i lämpligt arbete, att åt däri undervisade anskaffa arbetsförtjänst och att genom tjänlig vård och behandling söka i någon mån avhjälpa deras lyten" ledde verksamheten till att Vanförestalten byggdes 1900 på andra sidan Alpgatan mitt emot Diakonissanstalten. Förutom att fungera som internat med funktionshindrade elever från hela landet kompletterades verksamheten med en poliklinik. Som kirurg på den intilliggande Diakonissanstalten var Hjalmar von Bonsdorff den första som tog sig an barn med missbildningar som kunde åtgärdas med kirurgi. I praktiken opererade han barnen för ringa lön eller på sin fritid. Efter von Bonsdorff antog sig hans efterträdare kirurgen Fabian Langenskiöld, som senare utnämndes till direktör för Invalidstiftelsen, sig an liknande fall. Också Carl Gustav Malm som efter att ha lärt sig teckenspråket i Manillaskolan i Sverige grundade Finlands första dövskola 1846 var hemma från en svenskspråkig familj. Likaså senator Leo Michelins dotter Celia som 1890 grundade biblioteket "Böcker åt de blinda".

Planera verksamheten för sommaren 2025 redan nu

Skipper rf har arrangerat tillgänglig rekreation i skärgården för personer med funktionsnedsättningar i samband med båtliv och fiske sedan sekelskiftet. Eftersom projektet "Hav utan gränser" administrerades av FMA (då Finlands Svenska Handikappförbund) så har alla regelbundet återkommande verksamheter (Simsalö vinterdag i februari, Havsdagen i juli och Forneldsafton sista lördagen i augusti) arrangerats också med tanke på medlemmarna i FMA:s medlemsföreningar. Under de två senaste åren har medlemsföreningarna dessutom önskat arrangera egna Havsdagar för sina medlemmar. I år har förbundet tillsammans med Skipper rf arrangerat tre sådana tillgängliga dagar. Ifall några andra medlemsföreningar önskar arrangera en Havsdag i skärgården med båtutfärder, grillning, bastu och fiske sommaren 2025 kan det vara skäl att notera det i verksamhetsplanen och budgeten redan nu.

Nylands CP-förening ry och Hengitystuki ry firade sina sommardagar på Rösö

På deltagarnas begäran flyttades avfärden från småbåtshamnen i Gumbostrand i Sibbo till Björnsö i Helsingfors. Orsaken är att Esbo inte ersätter Invataxi till Sibbo. En annan stor förändring är transportererna. Skipper har 3 tillgängliga båtar, Skipper, Hiisi och Strada. Tillsammans tar de 2-3

elrullstolar plus 6 passagerare. För transport av huvudgruppen har vi anlitat Pörtö Line. I våras gick Pörtöline utan förvarning i konkurs. Samtidigt satsade skärgårdsborna på en helt ny typ av båtar, 8 till 10 m långa breda stadiga arbetsbåtar med en port som rymmer en "Mönkijä" i stäven vilka är försedda med 200-400 hkr utombordsmotorer eller inu-drev. Av de som tidigare hade njutit av skärgården på Sibbes däck var det många som nu klagade över att resan hade gått alldeles för fort.

Läs mera om CP-Föreningens Havsdag i slutet av brevet.

Bra att komma ihåg

Höstmöten

FMA:s Höstmöte hålls den 12.11.2024 på Teams.

SAMS höstmöte hålls 26.11 på G18.

SAMS informerar

Juridiskt ombud erbjuder avgiftsfri juridisk rådgivning.

SAMS ger juridiska råd till personer med funktionsnedsättning och deras närstående. Vi ger också råd till dem som stöter på dessa frågor i sitt arbete, till exempel organisationsanställda, tjänstemän och förtroendevalda.

Kontaktuppgifter: radgivning@samsnet.fi tel 040 519 6598 eller 050 443 0576

Vill du ha en ny vän?

SAMS förmedlar frivilliga vänner till personer med funktionsnedsättning. Med en vän kan man göra eller hitta på något roligt tillsammans 4-10 timmar i månaden. Du kan också själv an söka om att bli en vän. Intresserad? Gå in på SAMS hemsida www.samsnet.fi/fritid

Minns att man kan hyra SAMS hippocampen?

Hippocampen är en terrängrullstol som gör det möjligt för alla att komma ut i naturen. Hippocampen kan användas på stranden, i skogen eller i naturen. Den är bekväm och kan anpassas efter användarens behov. Hippocamper är dessutom GRATIS att hyra.

Läs mera om Hippocamper på SAMS hemsida. Vid bokningsfrågor ta kontakt med SAMS vänverksamhet på vanverksamhet@samsnet.fi

Måltidsersättning för inrikes resor

Förutsatt att en assistent har hjälpt en arbetsgivare som hör till Heta-liitto på en inrikesresa och arbetsgivaren har anmält måltidsersättningarna till välfärdsområdet, har assistenten enligt det riksomfattande kollektivavtalet för personliga assistenter rätt till måltidsersättningar:

"Om arbetstagaren reser utanför den vanliga arbetsplatsen och arbetstagaren inte kan laga sin mat eller om måltiden inte har ordnats på något annat sätt, har arbetstagaren rätt till måltidsersättning enligt följande:

- för varje resdag på mer än 10 timmar som inkluderar både lunch (11.00-13.00) och middag (17.00-19.00), har assistenten rätt till två måltidsersättningar.
- för varje resdag som varar mer än 8 timmar och som inkluderar antingen lunch (kl. 11.00-13.00) eller middag (kl. 17.00-19.00), har assistenten rätt till en måltidsersättning.

Som måltidsersättning betalas det maximala beloppet av det skattefria måltidsavdrag som Skatteförvaltningen har fastställt.

Obs! Resdagen börjar när arbetstagaren går hemifrån och slutar när arbetstagaren har återvänt hem. En resdag är inte samma sak som en arbetsdag.

Måltidsersättning ansöks utan att det är nödvändigt att bifoga kvitton med välfärdsområdets blankett för måltidsersättning eftersom måltidsersättning inte är beroende av om den anställde äter måltider eller inte.

Uppgifterna baserar sig på följande rättsliga bestämmelser:

- * Riksomfattande kollektivavtal för personliga assistenter 1.10.2023–30.4.2025 (13 §)
- * Lag om klientens ställning och rättigheter inom socialvården 812/2000 (klientlagen) (2 kap. 12 §).

”Nylands CP-förenings sommarkdag.

I dagen deltog 18 medlemmar. Allt från gamla veteraner från tidigare år till nya som besökte Röysö för första gången. Vädret var härligt och solen sken från en molnfri himmel. På Röysö vajade Finska flaggan majestätiskt för vinden. Från bryggan gick vägen upp till solterrassen bakom sommarvillan och därifrån vidare till bastun och torrdasset. På vissa ställen var ramperna för branta och där fick assistenterna hjälpa till. Sedan slog vi oss ner och bara njöt av solen. Barnen på sandstranden lekte med sina leksaks-lastbilar och så småningom var det dags att ta del av läckerheterna som kockarna dukade upp på borden med massor av grönsaker. Allt smakade utmärkt. En uppskattad överraskning var grillade marshmallows som därefter serverades som efterrätt åt barnen. Efter en eftermiddag fylld av upplevelser var det sedan dags att packa ihop, tacka för besöket och börja söka sig ner till bryggan för att klä på sig flytvästarna.

Att stiga ombord tog sin egen tid men till slut bar det i väg ut på fjärden på väg tillbaka till fastlandet. Väl framme på stranden började vi sedan planera färdigt utfärden nästa sommar. Den finska skärgården är en av de underbaraste platserna i hela världen och en utfärd till Rösö är guld värd!

FMA – Funktionsrätt med ansvar rf

Apollogatan 15 A 7

00100 Helsingfors

kontakt@funktionshinder.fi